

Naslov: Ekonomisti o merama Vlade

3705

Beograd -- Mere koje je predstavila Vlada Srbije su iznuđene, ali opravdane, međutim, ukupne uštede neće biti dovoljne, ocenjuju ekonomisti. Krizne mere koje je objavila Vlada Srbije su iznuđene, ali opravdane, i predstavljaju korak u dobrom pravcu i zaokret u fiskalnoj politici, a očekujemo da će dati efekat na smanjenje budžetskog deficita od 2,5 procentnih poena, ocenio je ekonomista Miladin Kovačević. "Ono što u ovom trenutku znamo jeste da je fiskalna politika konačno došla na jedan objektivni teren. Mere za koje čujem da su planirane u sledećoj godini, a neke verovatno i u ovoj, daće efekat na nivou godine od najmanje dva do 2,5 procenta uštede u bruto domaćem proizvodu, mislim na fiskalno zahvatanje", kaže on. Pozdravljajući smanjenje zarada u javnom sektoru, Kovačević je ukazao da se kod te mere vodilo vrlo mnogo računa o njenoj socijalnoj prihvatljivosti, budući da s njom nisu zahvaćena primanja niža od 60 hiljada dinara, kao ni penzije. Prema njegovim rečima, "ovo je jedan set mera za jačanje fiskalne discipline, za svođenje sive ekonomije na mnogo niži procenat, i tu se računa sa efektom od oko 1,5 odsto BDP-a u fiskalnim prihodima u naredne tri godine". "Ovaj paket mera jeste preokret, on je koraku dobrom pravcu, koji omogućuje da se koncipiraju i implementiraju strukturne reforme, koje će verovatno doći sa zakonom o budžetu i novom fiskalnom strategijom u naredne tri godine", kazao je Kovačević. Sada je fiskalna politika, kako je rekao, konačno našla sidro, ušla u objektivno sagledavanje i stanja i fiskalnih parametara i problema kod moguće krize duga, i preduzela radikalne i oštre korake za sanaciju fiskalnog deficita, koji će u sledećoj godini verovatno biti sveden u okvire ispod četiri odsto BDP-a. Ovim merama država je dala signal međunarodnim finansijskim tržištima, pa samim tim i Međunarodnom monetarnom fondu, na osnovu čega bi moglo da se pokrene ugovaranje novog aranžmana sa tom institucijom, što bi višestruko blagotvorno delovalo u pogledu dalje fiskalne konsolidacije i rejtinga države na međunarodnom investicionom tržištu, ocenio je Kovačević. Ekonomске mere koje je Vlada Srbije predstavila su dobro koncipirane, ali ukupne uštede neće biti dovoljne, izjavio je Tanjugu ekonomista Miloško Arsić, procenjujući da će rezultat mera biti smanjenje fiskalnog deficita za oko 1,5 odsto BDP. "Mere su dobro koncipirane sa stanovišta njihovog uticaja na ekonomsku efikasnost, odnosno dugoročni rast privrede, i sa stanovišta pravičnosti", izjavio je Arsić. Kako je dodao, uštede se planiraju u onim segmentima javne potrošnje gde je inače javna potrošnja u Srbiji predimenzionirana. "Kada gledamo na kojim pozicijama je javna potrošnja u Srbiji preterano visoka, to su izdaci za penzije, plate i subvencije", rekao je Arsić i dodao da se najveći deo ušteta planira upravo u ovim segmentima. Navodeći da ukupne uštede ipak neće biti dovoljne, Arsić je procenio da je će rezultat mera biti smanjenje fiskalnog deficita za oko 1,5 odsto BDP. "To je nedovoljno smanjenje, obzirom da je on ove godine vrlo visok a da će i sledeće godine biti na vrlo visokom nivou, zbog redovnih i vanrednih rashoda usled sanacije gubitaka u državnim preduzećima i bankama", ocenio je Tanjugov sagovornik. Arsić je procenio da će u prvoj polovini sledeće godine biti potrebno dodatno smanjivanje deficita za oko jedan odsto BDP, i da bi takvo smanjenje od oko 2,5 odsto BDP bilo kredibilno i za investitore u državne hartije od vrednosti. Potrebno će biti preduzeti i neke reforme penzijskog sistema koje su sada izostale, a neophodno je i da se počne za racionalizacijom broja zaposlenih u javnom sektoru, kao i čitav niz drugih ušteta koje su sada odložene. "U ovako heterogenoj

Naslov: Ekonomisti o merama Vlade

5213

vladi, kao što je sadašnja Vlada Srbije, teško dolazi do dogovora o uštedama. Sve stranke imaju svoje prioritete, pokušavaju da smanje uštede u onim resorima koji se nalaze u njihovoj nadležnosti. Neka homogenija vlada, ili vlada koju čini jedna stranka, lakše bi donela program ušteda", ocenio je Arsić. Ali ako se uzmu u obzir politička ograničenja sa kojima se suočava vlada, verovatno je ovo maksimum koji je sada mogao da se ostvari, dodao je. "Za ekonomski održiv nivo fiskalnog deficita, i zaustavljanje rasta javnog duga, potrebne su dodatne uštede u sledećoj godini, ali i nastavak fiskalne konsolidacije u 2015. i 2016. godini", zaključio je Arsić. Saradnik Instituta za tržišna istraživanja (IZIT) Saša Đogović izjavio je da su ekonomske mere koje je predstavila Vlada Srbije "nužno zlo" i da niko ne može da im aplaudira. "Za sada su ovo dobri početni koraci. Dosta je tu nepopulanih mera ali oni su iznuđeni i jedino mogući, u suprotnom bi sledeće godine imali još nepopularnije mere", kazao je on agenciji Beta. Đogović je naglasio da su mere vlade Srbije za stabilizaciju javnih finansija i opravak privrede, cena neodgovorne ekonomske politike koju u datom momentu društvo mora da plati kako bi imalo ne samo ekonomsku nego uopštenu društvenu perspektivu. "Dobra stvar je što javni sektor više nije privilegovan i što se vrši oprezivanje njihovih natprosečnih zarada. Nadam se da će u sledećem stadijumu doći do liberalizacije radnog zakonodavstva, a stim u vezi i do lakšeg otpuštanja zaposlenih u javnom sektoru koji su do sada bili (zaštićeni kao) 'beli medvedi'", kazao je on. Prema njegovim rečima, suština svega je da je Vlada Srbije videla da se u fokusu svih problema nalazi javni sektor i da je on bio epicentar svih turbulencija koje se dešavaju u privredi Srbije. "Najavljeno povećanje PDV-a sa osam na 10 odsto imaće negativan udar na životni standard građana koji je ionako nizak, ali je i to nužno zlo i neophodno je kako bi se mogle pokrpati sve grupe i relaksirati eventualno poreska politika prema radu", dodao je on. Đogović je naglasio i da pozdravlja najavu uvođenja penala za privremeni odlazak u penziju jer postojeći penzioni sistem u ovom ambijentu neodrživ. "Žabokrečina u kojoj smo se našli počela se talasati i polako ćemo videti posle određenog vremena da li ćemo pokrenuti proces revitalizacije uopšte ili će se stati u reformskim zahvatima", kazao je on. Vlada Srbije je donela dobre ekonomske mere koje će smanjiti fiskalni deficit i usporiti rast javnog duga, izjavio je ekonomista Goran Nikolić dodajući da je trebalo predvideti i blagu depresijaciju dinara, što je u nadležnosti NBS. Nikolić je, takođe, upozorio da će pomeranje donje stope PDV sa osam na 10 odsto pogurati inflaciju za oko jedan procenat, što će uticati na standard građana. On je istakao da ćemo ove godine, ipak, imati najnižu inflaciju u poslednjih skoro pola veka, tako da će to moći da se podnese. Podizanje donje stope PDV i premeštanje nekih proizvoda iz donje u gornju stopu je, prema njegovim rečima, najizdašnija mera pošto će doneti oko 22 milijarde dinara. "Šest mera koje je vlada donela trebalo bi optimistično da donesu uštedu od oko 80 milijardi dinara, odnosno dva procenta bruto domaćeg proizvoda u 2014. godini", rekao je Nikolić. Javni dug raste, prema njegovim rečima, za toliko koliki je fiskalni deficit svake godine, pa je predviđena mere značajna pošto bi mogli da dođemo u situaciju da ne možemo da servisiramo javni dug, "što se zove i bankrot". On je naglasio da vlada pokušava da smanji javnu potrošnju, ali i da će biti teško u stvarnosti napraviti tolike uštede. "Trebalo je, što je posao NBS, ići i na blagu depresijaciju dinara, što bi bila podrška ovim merama, jer bi to pomoglo punjenje budžeta u 2014. i rasteretilo bi servisiranje dugova države", naglasio je Nikolić. Planirano dobijanje povoljnih kredita će omogućiti otplatu skupih kredita, na primer po trezorskim zapisima na koje je kamata 10,5 odsto, zbog čega po tom osnovu dugujemo čak 392 milijarde dinara, rekao je Nikolić. Depresijacija dinara bi u kombinaciji sa predviđenim merama, kako je rekao, dala značajniji efekat i omogućila bi da se ispune zacrtani ciljevi za iduću godinu. "Mislim da je to nedostatak mera, ali i da je većina toga što je predloženo prihvatljivo", istakao je Nikolić. On je kazao da je jasno da će oporezivanje visokih plata u javnom sektoru imati dobar efekat, ali i da će to negativno uticati na ukupnu potrošnju, što može sputavati rast BDP u 2014. Nikolić je dodao da su važne i vladine mere koje se odnose na suzbijanje sive ekonomije i šverca, jer imaju za cilj da podignu, pre svega, prihode od akciza. "Mislim da je optimistično da te uštede mogu biti 150 miliona evra, tako da će veliki uspeh biti i ako se ostvari i polovina od toga". Dobra mera države je, prema njegovim rečima, i to što će biti završeno restrukturiranje javnih preduzeća i što je prihvaćena pozicija da ne treba radikalno rezati sve što nije profitabilno, jer takva preduzeća zapošljavaju više od 50.000 ljudi i imaju veliki udeo u srpskoj privredi. "U tom slučaju bi došlo do socijalnih problema zbog velikog broja nezaposlenih. Treba paziti da zbog kila mesa ne ubijemo vola", dodao je Nikolić.